

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันทุกประเทศต่างก็ตื่นตัวในการพัฒนาประเทศของตนให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น และกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศก็คือ คน ซึ่งเป็นผู้จะต้องรับผิดชอบประเทศชาติในอนาคต ดังนั้นอารยประเทศทั่วโลกต่างเห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นพลเมืองดี สำหรับการพัฒนาลังคมประเทศชาติในอนาคต ทั้งทางด้านการศึกษา การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (เลิศ อนันตะ : ๒๕๒๐) ด้วยเหตุนี้รัฐจึงควรจัดการศึกษาที่จะช่วยพัฒนาให้เด็กมีความเจริญทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจและสังคม โดยสื่อที่สำคัญในการศึกษาก็คือ "หนังสือ" นั่นเอง

หนังสือเป็นสื่อช่วยพัฒนาความคิดของเด็กให้กว้างขวาง ฉลาดรอบรู้ เสริมสร้างจินตนาการ ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ หนังสือเป็นสื่อการเรียนที่ดีสำหรับเด็กทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ตลอดจนหลังจากที่เด็กจบการศึกษาออกไปแล้ว การอ่านหนังสือนั้น นอกจากเพิ่มพูนประสิทธิภาพความรู้ ความสามารถทางสติปัญญาให้แก่เด็กแล้ว ยังทำให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นเครื่องช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน ดังนั้นหนังสือจึงมีความสำคัญและมีประโยชน์มาก เพราะเป็นการให้อาหารทางสมองกับเด็กที่กำลังเจริญเติบโต พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช (วารสารคณะกรรมการแห่งชาติ ว่าด้วยการศึกษาสหประชาชาติ ๒๕๒๐ : ๑) ทรงมีพระราชดำรัสว่า

หนังสือเป็นเสมือนคลังที่รวมเรื่องราว ความรู้ ความคิด วิทยาการทุกด้านทุกอย่าง ซึ่งมนุษย์ได้เรียนรู้ ได้ศึกษานและเพียรพยายามบันทึกไว้ด้วยลายลักษณ์อักษร หนังสือแพร่ไปถึงที่ใด ความรู้ ความคิดก็แพร่ไปถึงที่นั่น หนังสือจึง เป็นสิ่งที่มีค่าและมีประโยชน์มากจนประมาทมิได้ ในแง่ที่เป็นบ่อเกิดแห่งการเรียนรู้ของมนุษย์

หนังสือที่จะพัฒนาทางสติปัญญา อารมณ์และจิตใจ ต้องเป็นหนังสือที่ดีของเด็ก การให้เด็กอ่านหนังสือมาก ๆ เหมาะกับวัย ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ เป็นหนังสือที่สนุก ทำให้เด็กชอบอ่านก็จะให้เด็กพัฒนาด้านสติปัญญา อารมณ์และจิตใจได้อย่างรวดเร็วยิ่งกว่า

การสอนโดยตรงเสียอีก แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กอ่านหนังสือที่ไม่ดี เนื้อหาสาระไม่เหมาะสมกับเด็ก ก็จะไม่ช่วยพัฒนาด้านสติปัญญา จิตใจและอารมณ์เลย เพราะฉะนั้นเราจึงควรจะช่วยกันผลิตหนังสือที่มีคุณภาพดี สำหรับเด็กให้มาก ๆ ดังที่ แม้นมาส ชาวสวิต (๒๕๐๔ : ๖๔) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการทำหนังสือเด็กว่า

เด็ก ๆ ของเรามีมากขึ้นทุกที ถ้าจะปล่อยปละละเลยให้อ่านหนังสือที่ไม่ดีจะเป็นประโยชน์และให้อ่านแต่เพียงหนังสือของผู้ใหญ่ซึ่งตนเข้าใจได้ครึ่ง ๆ กลาง ๆ ความเสียหายก็จะมีมากขึ้นทุกที จะมีทางใดหรือไม่ว่าเราจะช่วยกันทำให้มีหนังสือสำหรับเด็กอ่านให้มากขึ้น ให้มีคุณภาพดีขึ้นให้เป็นที่สนใจของเด็กมากขึ้น ให้เด็กรู้จักอ่าน ให้อ่านในหนังสือที่ตนควรอ่านมากขึ้น

เมื่อเราเห็นความสำคัญของหนังสือว่า มีอิทธิพลต่อเด็กมากเช่นนี้ เราก็ควรช่วยกันผลิตหนังสือที่มีคุณภาพดีสำหรับเด็กให้มาก ๆ การผลิตหนังสือจะมีมากได้นั้น สำนักพิมพ์ต่าง ๆ ก็มีหน้าที่จะเร่งผลิตให้มากขึ้น ซึ่งในการทำหนังสือเด็กมีจุดมุ่งหมายประการหนึ่ง คือ เพื่อปลูกฝังคุณธรรมอันเป็นสิ่งจำเป็นมากดังพระราชดำรัสของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนราชสุดา เนื่องในงานสัปดาห์ห้องสมุด ครั้งที่ ๑ พุทธศักราช ๒๕๑๔ ว่า

หนังสือประเภทที่ข้าพเจ้าคิดว่ามีความสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง คือ หนังสือสำหรับเด็ก วยเด็กเป็นวัยเรียนรู้ เด็ก ๆ ส่วนใหญ่สนใจที่จะทราบเรื่องราวต่าง ๆ แปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่แล้ว ถ้าเรามีหนังสือที่มีคุณภาพทั้งเนื้อหาและรูปภาพให้เขาอ่าน ให้ความรู้และความบันเทิง เด็กจะโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ รอบรู้ มีธรรมะประจำใจ มีความรักบ้านเมือง มีความปรารถนาจะทำประโยชน์ที่ควร . . .

หนังสือสำหรับเด็กที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอกับความต้องการของเด็ก คนส่วนใหญ่ มักจะไม่เห็นความสำคัญของหนังสือสำหรับเด็กว่ามีประโยชน์ต่อเด็กโดยตรง จนกระทั่งในระยะหลังเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ยูเนสโกได้เห็นความสำคัญของการผลิตหนังสือสำหรับเด็ก จึงจัดให้ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ เป็นปีหนังสือระหว่างชาติ (International Book Year ๑๙๗๒) สำหรับประเทศไทยนั้น กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติขึ้นระหว่างวันที่ ๑-๗ เมษายน ๒๕๑๔ มีผู้ให้ความสนใจต่องานนี้มากมาย มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการอ่านและผลิตหนังสือเด็กและผู้ใหญ่ โดยจัดให้มีการประกวดการเขียนหนังสือสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ ซึ่งมีทั้งนวนิยายและสารคดี รวมทั้งงานแปลที่เคาร์พลิชลิทธี มีจัดนิทรรศการ ละคร ประกวดเรียงความของนักเรียน เชิญสำนักพิมพ์ต่าง ๆ มาออกร้าน ลดราคาหนังสือ นอกจากนั้นยูเนสโกได้ให้เงินอุดหนุนมอบให้สมาคมภาษาและหนังสือจัดสัมมนาเกี่ยวกับการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กเป็นการกระตุ้นให้มีการอภิปราย สรุปผลการทำหนังสือที่เด็กชอบ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ นี้

ยูเนสโกได้มีคำขวัญว่า "Book for All" (หนังสือสำหรับทุกคน)

หลังจากนั้นทุก ๆ ปีจนถึงปัจจุบัน อันเป็นที่หนังสือระหว่างชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดงานแสดงนิทรรศการและจัดกิจกรรม อภิปราย สัมมนาเกี่ยวกับพัฒนาห้องสมุดและการจัดทำหนังสือ เด็กที่มีมาตรฐานเพิ่มขึ้น จากรายงานของสมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย ปี ๒๕๒๐ แสดงจุดประสงค์เพื่อคัดเลือกหนังสือดี ให้คนรู้จักและส่งเสริมหนังสือประเภทต่าง ๆ อีกด้วยคือ

๑. ประเภทสารคดี
๒. ประเภทนวนิยาย
๓. ประเภทวีดิทัศน์
๔. ประเภทหนังสือสำหรับเด็ก
๕. ประเภทสวยงาม

หนังสือที่ชนะการประกวดนั้น จะต้องเป็นหนังสือที่ได้รับการพิจารณาจากกรรมการว่าเป็นหนังสือที่ดีที่สุดในบรรดาหนังสือที่ส่งเข้าประกวด (ม.ล.มานิจ ขุมสาย ๒๕๒๐ : ๔) หนังสือประเภทหนังสือสำหรับเด็กก็ได้รับการพิจารณาให้อยู่ในการประกวดด้วย เพราะถ้าได้หนังสือสำหรับเด็กที่ดีก็จะเป็นรากฐานในการอ่านหนังสือต่อไป การสร้างหนังสือเด็กนั้นมิใช่เป็นสิ่งที่ง่ายที่ทุกคนจะทำได้เหมือนกันหมด การสร้างหนังสืออ่านสำหรับเด็กต้องสร้างตามความต้องการและความสนใจรวมทั้งสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เกี่ยวกับตัวเด็ก โดยยึดเด็กเป็นจุดศูนย์กลาง จะสร้างตามความคิดของผู้แต่งมิได้ ดังนั้นหนังสืออ่านสำหรับเด็ก เล็กมีลักษณะและส่วนสำคัญพิเศษแตกต่างไปจากหนังสือสำหรับผู้ใหญ่มากทั้งนี้เพราะเด็กเล็ก ๆ ที่เพิ่งเริ่มหัดอ่าน หัดศึกษาสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเพื่อจะค่อย ๆ ก้าวเข้าสู่โลกอันกว้างใหญ่ไพศาลนั้น ยังไม่มีความชัดเจนพอที่จะรู้จักและเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ๒๕๐๙ : ๒๓๒) และหนังสือสำหรับเด็กจะต้องใช้ภาษาง่าย ๆ เนื้อเรื่องไม่สลับซับซ้อน แนวความคิดของเรื่องจะมุ่งไปด้านส่งเสริมความประพฤติดี ความเพลิดเพลิน ส่งเสริมจินตนาการ สนุกสนาน การดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีความสุข (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ ๒๕๒๑ : ๕-๖) การเขียนหนังสือเด็กนั้นแม้ความยาวจะไม่มากแต่ยากที่จะเขียนได้ต้องคำนึงถึงจิตวิทยาของเด็ก ความสามารถในการรู้ค่าความสามารถในการทำให้เป็นที่สนใจของเด็ก (แมนมาส ขวสิต : ๑๑-๑๒)

เพราะฉะนั้นผู้จัดทำจึงควรตระหนักถึงสิ่งที่กล่าวมาและพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนในหลาย ๆ ด้าน เพื่อให้ได้หนังสือที่ดีที่สุดสำหรับเด็ก

การที่จะยอมรับว่า หนังสือเล่มใดดีมีคุณค่านั้น ย่อมต้องพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วน ในหลาย ๆ ด้านที่เห็นว่าเหมาะสมตามแต่ประเภทของหนังสือให้เหมาะทั้งวัยและเพศของเด็ก หนังสือสำหรับผู้ใหญ่ควรมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้ใหญ่อ่าน หนังสือสำหรับเด็กจึงควรให้เหมาะสมกับเด็กเช่นกัน ผลที่ได้จึงจะคุ้มค่า ในวงการตลาดหนังสือของเมืองไทย จะมีหนังสือสำหรับผู้ใหญ่มากกว่าเด็ก หนังสือเด็กที่ผลิตรายใหม่บางส่วนที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก เช่น เนื้อหาสาระ สำนวน ภาษา ภาพประกอบ ตัวละครในเรื่อง ฯลฯ มิได้สร้างเพื่อส่งเสริมความรู้ ความคิดที่ดีงาม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวงการหนังสือควรพิจารณาถึงข้อบกพร่องนี้ แล้วปรับปรุงแก้ไข เพื่อเป็นการสร้างและส่งเสริมให้มีการผลิตหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก ในเรื่องนี้ ม.ล. จ้อย นันทวิษรินทร์ (วารสารห้องสมุด ๒๕๑๖ : ๔๔) ได้กล่าวว่า

ประเทศไทยขณะนี้เด็ก ๆ ได้รับการจูงใจให้รักการอ่านมากขึ้น โดยที่ผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องเห็นประโยชน์ของหนังสือสำหรับเด็กแต่ยังประสบปัญหา เรื่องการขาดแคลนหนังสือที่มีคุณภาพดี มีความถูกต้อง เหมาะสมกับระดับความสามารถ วัย และความสนใจของเด็ก และตรงกับความต้องการของสังคม ที่จะปลูกฝังเด็กในด้านทัศนคติและอุดมการณ์อื่น ๆ

ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่เราควรตระหนักและเห็นความสำคัญของหนังสือสำหรับเด็กให้มากยิ่งขึ้น เพราะการปลูกฝังสิ่งที่เป็นความคิดความงามต่าง ๆ ให้แก่เด็กได้นั้นเราอาจใช้หนังสือที่ดีเป็นสื่อได้ ซึ่งในการทำหนังสือเด็กมีจุดมุ่งหมายประการหนึ่ง คือ เพื่อปลูกฝังคุณธรรมอันเป็นสิ่งจำเป็นมาก เพราะเด็กเป็นสมาชิกรุ่นใหม่ของสังคมจะต้องรับผิดชอบต่อสังคมต่อไป

คุณธรรมเป็นสิ่งจำเป็นของสังคมไทยในปัจจุบันนี้อย่างยิ่ง ทุกวันนี้คุณธรรมของคนในสังคมเสื่อมลงไ้มาก เนื่องจากอำนาจทางวัตถุเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตมากขึ้น ปัญหาเหล่านี้อาจมีทางแก้ไขได้ โดยการเร่งปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนตั้งแต่ยังเล็ก ๆ โดยจัดให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมและชีวิตที่เด็กจะต้องพบและคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมด้วย (นิเชต สุนทรพิทักษ์ ๒๕๒๓ : ๒๗)

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๒๕-๒๕๒๙ (๒๕๒๕ : ๑) มุ่งให้การศึกษาเป็นการสร้างให้บุคคลมีความรู้ ความคิด ความสามารถในการประกอบอาชีพ มีจริยธรรม คุณธรรม

ตลอดจนพยานามัยสมบุรุษ รักและธำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมความเป็นไทย ในขณะเดียวกันกับ การจัดการศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ มุ่งปลูกฝังจริยธรรมควบคู่ไป กับการให้ความรู้ทางวิชาการ โดยสอดแทรกประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้ในกลุ่มสร้าง เสริม ลักษณะนิสัย โดยกำหนดเนื้อหาด้านจริยธรรมไว้ทั้งหมด ๓๐ ข้อ (๒๕๒๐ : ๒๕๐-๓๒๓) ดังนี้

๑. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลและสัตว์
๒. ความเมตตากรุณา
๓. ความไม่โลภและไม่ขโมย
๔. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ
๕. การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น
๖. การรู้จักพอดี
๗. การไม่พูดปด ไม่ปิดเขื่อน ไม่อำพรางความจริง การไม่ยุยงให้เกิด ความแตกแยกและการไม่พูดคำหยาบ
๘. การมีสัจจะและความจริงใจ
๙. การไม่ลองและเสพสิ่ง เสพติดให้โทษ
๑๐. ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ รู้จักผิดชอบชั่วดี
๑๑. ความเป็นผู้มีเหตุผล
๑๒. ความละเอียดและความ เกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว
๑๓. ความขยันหมั่นเพียร
๑๔. ความอดทนอดกลั้น
๑๕. ความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเอง
๑๖. ความกตัญญูกตเวที
๑๗. ความซื่อสัตย์สุจริต
๑๘. การทำให้ใจสงบ มีสมาธิ และอารมณ์แจ่มใส
๑๙. ความไม่เห็นแก่ตัว
๒๐. ความประณีตละเอียดถี่ถ้วน
๒๑. ความรับผิดชอบ
๒๒. ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง

- ๒๓. ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา
- ๒๔. การยอมรับความเปลี่ยนแปลง
- ๒๕. มารยาทและนิสัยส่วนบุคคลในการกิน นอน ขับถ่าย แต่งกายและสังคมระหว่างเพศ
- ๒๖. มารยาทในการแสดงความเคารพ การขอร้อง การแสดงความขอบคุณ การขอความช่วยเหลือ การปฏิเสธ การแสดงความไม่เห็นด้วย การแสดงความยินดี การแสดงความเสียใจ การเล่น การพักผ่อนหย่อนใจ
- ๒๗. หลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกัน ได้แก่ ความสามัคคี ความเสียสละ การให้อภัย ความเอื้อเฟื้อ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจ
- ๒๘. ความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามประเพณีนิยม
- ๒๙. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- ๓๐. การแก้ไขข้อบกพร่อง การปฏิบัติทางจริยธรรม ได้แก่ ผิดศีลธรรม ระเบียบกฎหมายและจารีตประเพณี

ในการสอนจริยศึกษาหลักสูตรนี้กำหนดจุดประสงค์เฉพาะไว้ ๒ ข้อ คือ

- ๑. ให้สามารถควบคุมกาย วาจา ใจ อยู่ในขอบเขตที่พึงงาม ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ทั้งสามารถสร้างประโยชน์แก่ตนและสังคมได้
- ๒. ให้มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนและปฏิบัติได้จนเป็นนิสัย

เพราะฉะนั้นการศึกษาจะให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรและแผนการศึกษาของชาติ ได้ก็ควรหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะสอดแทรกจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มประสบการณ์ใดก็ตาม

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นนี้ คณะกรรมการพัฒนาหนังสือของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมการผลิตหนังสือทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ จึงได้จัดประกวดหนังสือในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติขึ้นทุกปี เพื่อกระตุ้นให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหนังสือ ได้แก่ ผู้อ่าน สำนักพิมพ์ ผู้พิมพ์ ผู้จำหน่าย และบรรณาธิการ ผู้เผยแพร่หนังสือออกสู่ผู้อ่าน

ผลิดงานที่ประฝิต มีคุณค่า สาระประโยชน์ต่อสังคมเพิ่มขึ้น โดยแบ่งประเภทของหนังสือที่ส่งเข้าประกวดเป็น ๔ ประเภท คือ

๑. หนังสือสารคดีทุกประเภท (ที่มีใช้ตำรา, หนังสือเรียน หรือมีวัตถุประสงค์จะให้เป็นตำราหรือหนังสือเรียน)

๒. นวนิยาย

๓. หนังสือกวีนิพนธ์

๔. หนังสือสำหรับเด็ก มี ๔ กลุ่ม คือ

ก) หนังสือสำหรับเด็กเริ่มหัดอ่าน (๓-๖ ปี)

ข) หนังสือสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษา (๖-๑๑ ปี)

ค) หนังสือสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น (๑๑-๑๔ ปี) มี ๓ ประเภท คือ บันเทิงคดี

สารคดี และคำประพันธ์

ง) หนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กมี ๒ ประเภทคือ หนังสือการ์ตูนเล่ม/ชุดสำหรับเด็ก

และ วารสารการ์ตูนสำหรับเด็ก

๕. หนังสือสวยงาม หนังสือภาพ หรือสูจิบัตรที่ตีพิมพ์ด้วยความประฝิตสวยงาม

เป็นพิเศษ

จะเห็นว่า หนังสืออ่านสำหรับเด็กเป็นประเภทหนึ่งของหนังสือที่ส่งเข้าประกวดซึ่งทางคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ มองเห็นความสำคัญของหนังสือประเภทนี้และสร้างเกณฑ์ในการพิจารณาหนังสือสำหรับเด็ก โดยพิจารณาทางด้านคุณค่า สาระประโยชน์ที่เด็กจะได้รับ การใช้สำนวนโวหาร ถ้อยคำวิธีเรียบเรียง ความเหมาะสมแก่วัยของเด็ก และภาพประกอบ

ฉะนั้นการวิเคราะห์หมโนทัศน์ทางจริยธรรมในหนังสือสำหรับเด็กที่ชนะการประกวดจึงเป็นทางหนึ่งที่จะทำให้เราทราบว่า หนังสือเหล่านี้ส่งเสริมและปลูกฝังจริยธรรมประการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อเด็ก ในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หนังสือที่ชนะการประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติถือได้ว่าเป็นหนังสือที่ได้รับความคัดเลือกแล้วว่าเป็นหนังสือที่ดี มีประโยชน์และมีคุณค่าแก่เด็ก มีสาระ

ประโยชน์ต่อสังคม สมควรแก่การจัดหาหรือชักชวนให้เด็กรู้จักค้นคว้าหาอ่านและหนังสือ
เหล่านี้ เป็นสื่อที่จะปลูกฝังคุณธรรมแก่เด็กอย่างดีทางหนึ่ง หนังสือแต่ละ เรื่องจะปลูกฝังคุณธรรม
ที่แตกต่างกัน บางเรื่องมีมากกว่าหนึ่งอย่าง บางเรื่องมีเพียงอย่างเดียวหรือบางเรื่องอาจ
ไม่มี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้เขียน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึง เล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะศึกษามโนทัศน์ทางจริยธรรมตาม
หลักสูตรประถมศึกษา ๒๕๒๑ ในหนังสือที่คณะกรรมการประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ เพื่อ
เป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหนังสือ เห็นความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือที่ผลิต
กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทางด้านจริยธรรมอันมีผลให้เด็ก ๆ ได้มีหนังสือดี ๆ สำหรับอ่าน
ประกอบและเป็นแนวทางให้ครู ผู้ปกครอง เลือกหนังสือมาใช้ประกอบการเรียนการสอน รวมทั้ง
ส่งเสริมหนังสือที่มีคุณค่า สาระประโยชน์ให้แก่เด็ก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษามโนทัศน์ทางจริยธรรมในหนังสืออ่านสำหรับเด็กที่คณะกรรมการประกวด
ในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๑๕-๒๕๒๗

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ผู้วิจัยได้ศึกษามโนทัศน์ทางจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
๒๕๒๑ ซึ่งปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็ก ที่คณะกรรมการประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ
ปี พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๒๗ จำนวนทั้งสิ้น ๑๓๕ เล่ม

๒. หนังสืออ่านสำหรับเด็กที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่มคือ

- ๑) ระดับเด็กเริ่มอ่าน (๓-๖ ปี) จำนวน ๓๗ เล่ม
- ๒) สำหรับเด็กชั้นประถมศึกษา (๖-๑๑ ปี) จำนวน ๓๔ เล่ม
- ๓) สำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น (๑๑-๑๔ ปี) จำนวน ๕๓ เล่ม
- ๔) หนังสือการ์ตูนสำหรับเด็ก จำนวน ๗ เล่ม

๓. มโนทัศน์ทางจริยธรรมที่ผู้วิจัยศึกษานี้ เป็นการวิเคราะห์โดยยึดหัวข้อจริยธรรม
ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ เป็นเกณฑ์ และมีมโนทัศน์ทางจริยธรรมรวมทั้งสิ้น
๑๐๘ ข้อ

ข้อตกลงเบื้องต้น

๑. ตารางวิเคราะห์หนังสืออ่านสำหรับเด็กที่ใช้ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้ผ่านการตรวจแก้ไข ปรับปรุง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จึงถือว่าเป็นตารางที่เชื่อถือได้

๒. ผู้วิจัยยึดหัวข้อจริยธรรมในหลักสูตรประถมศึกษา ๒๕๒๑ เป็นเกณฑ์ ซึ่งสามารถนำไปวิเคราะห์ในหนังสือเด็กที่ตีพิมพ์ในปี ๒๕๑๕-๒๕๒๗ ได้

คำจำกัดความของการวิจัย

๑. มโนทัศน์ทางจริยธรรม หมายถึง ความคิดโดยสรุปรวมเกี่ยวกับหลักหรือแนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสมและดีงาม เพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าที่พึงประสงค์ ซึ่งบุคคลควรยึดถือต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสังคม โดยยึดจากจริยธรรมที่กำหนดในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ จำนวน ๓๐ ประการ

๒. หนังสืออ่านสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือที่มีจุดมุ่งหมายให้เด็กอ่าน เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินและให้ความรู้ด้านต่าง ๆ อันแตกต่างไปจากหนังสือแบบเรียน โดยเป็นหนังสือที่มีเนื้อเรื่องประกอบรูปภาพ หรือเป็นหนังสือการ์ตูน

๓. หนังสืออ่านสำหรับเด็กที่ชนะเลิศ หมายถึง หนังสืออ่านสำหรับเด็กที่ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการประกวดหนังสือของคณะกรรมการแห่งชาติ ว่าด้วยการศึกษาวิทยาสาตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ว่าเป็นหนังสือที่มีคุณค่าสาระประโยชน์ที่เด็กจะได้รับตลอดจนสำนวนโวหาร วิธีเรียบเรียง ภาพประกอบที่ถูกต้องเหมาะสมแก่วัยของเด็ก

๔. งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ หมายถึง งานแสดงนิทรรศการ มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ การอภิปราย สัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดและการจัดทำหนังสือ โดยมีการให้รางวัลหนังสือเด็กที่ดีเด่น เพื่อเป็นการกระตุ้นให้มีการทำหนังสือเด็กที่มีมาตรฐานเพิ่มขึ้น โดยจัดให้มีขึ้นที่ กระทรวงศึกษาธิการตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นต้นมา

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

๑. เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหนังสือ พิจารณาถึงการแทรกมโนทัศน์ทางจริยธรรมไว้ในหนังสือสำหรับเด็กมากขึ้น
๒. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน ในการเลือกหนังสือที่มีเนื้อหาทางจริยธรรม เพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน
๓. เป็นแนวทางให้ครู ผู้บริหาร และผู้ปกครองของนักเรียนระดับประถมศึกษา นำไปใช้ในการเลือกหนังสือให้เหมาะสมแก่วัย ระดับชั้น และความสนใจของนักเรียน
๔. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับมโนทัศน์ทางจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสือที่ชนะการประกวด ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๒๗ เพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาริชาหนังสือสำหรับเด็ก

คุรุญัตถยัตถยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย